

”USA:s femtioförsta stat”

Liberia bildades 1822 av frigivna slavar. Ett kolonialsällskap i USA hade då förhandlat till sig ett stycke mark vid kusten och där landsatt frigivna slavar.

Liberia är ett speciellt afrikanskt land, nästan som USA:s 51:a stat. Tio procent av befolkningen bor i USA, som flyktingar eller immigranter. Namn på orter och på personer är amerikanska, många heter Johnson. (Några personer som jobbat för LAMCO har tagit svenska namn, en gummiplantage heter till exempel *Nylander Rubber Farm*.) Liberiansk engelska liknar en bred amerikansk sydstatsdialekt, troligen densamma som de flesta frigivna slavar talade när de kom hit på 1800-talet.

Dessa förklarade sig självständiga 1847 och införde samma styressätt som i USA, med kongress, senat och representanthus och ett dominerande politiskt parti, *True Wigh Party*. I konstitutionen sägs klart att bara

personer med ”negroidursprung” kan bli medborgare.

Dessa ameriko-liberianer har sedan dess förtryckt lokalbefolkningen i den inre delen av landet. Den ses som lägre stående infödingar utan samma rätt till egendom och demokrati. Ju ljusare hy desto högre status och makt. Denna monopolisering av makten och exkluderingen av folkmajoriteten från politiskt inflytande och socioekonomisk utveckling ledde till Liberias djupa splittring.

Utländskt ägande

Ekonomin är uppbyggd på exploatering av naturtillgångar och hamnar i en liten elits fickor: alla pengar går centralt genom presidentens kansli.

Det amerikanska gummibolaget *Firestone* har genom stora koncessioner exploaterat gummi sedan 1926. Tre järnmalmsfyndigheter har sålts genom koncessioner till utländska bolag. Ett av dem är det gamla svenska LAMCO som sedan 1960-talet till slutet av

80-talet exploaterade järnmalmen.

Det finns även guld och diamanter. I hopp om att snabbt bli rika har bland annat fattiga före detta pojksoldater lockats till platser där diamanter har hittats. De lever ofta under svåra hygieniska förhållanden med kolera och malaria som följd.

Stora regnskogar huggs ned genom utländska koncessioner men fortfarande råder FN-sanktioner mot export av ädelträ och diamanter. Detta för att förhindra plundring av naturtillgångarna och för att stoppa finansiering av gerillasoldater.

Många arbetar på plantager för slavliknande löner och är helt beroende av mat och bostad från plantageägaren.

Bekvämlighetsflaggade fartyg har också sedan länge varit en lönsam affärsidé. Men dessa affärer styrs helt utifrån och pengarna har i mycket liten grad kommit Liberias ekonomi till del.

HANS ERIKSSON

Monrovia

